

NODOKĻI

Ārvalstīs samaksātā PVN atgūšana - termiņš 30.septembris!

09. septembris, 2015 / Sabīne Vuškāne un Dace Everte, zvērinātu advokātu biroja "SORAINEN" vecākās nodokļu menedžeres

<http://www.ifinances.lv/lat/nodokli?doc=6462>

Sabīne Vuškāne

Foto: Elīna Kursīte

Tuvojas 30.septembris - termiņš Eiropas Savienības (ES) valstīs samaksātā pievienotās vērtības nodokļa (PVN) atprasīšanai par 2014.gadu. Par kādām izmaksām nodokli var atgūt, kādi ir ierobežojumi, un kādi dokumenti jā sagatavo nodokļu maksātājam?

ES piemērojamās PVN likmes svārstās no 15% Luksemburgā līdz 25% Dānijā, Zviedrijā un Horvātijā, tādēļ iespēja atgūt ārvalstīs samaksāto PVN ļauj būtiski samazināt izmaksas, kas saistītas ar darbinieku komandējumiem, dalību starptautiskās izstādēs un semināros, degvielu u.tml.

Latvijas nodokļu maksātāji PVN atmaksu var saņemt no visām ES dalībvalstīm un no šādām trešajām valstīm: Islandes, Norvēģijas, Šveices un Monako. PVN atmaksu trešajās valstīs notiek

uz paritātes pamata – valstīs, kurām PVN atmaksā Latvija, veic atmaksu arī Latvijas uzņēmumiem. PVN pārmaksas pieprasīšana no trešo valstu nodokļu administrācijām notiek saskaņā ar konkrētajā valstī noteiktajām atmaksas procedūrām.

Summas ierobežojums

Latvijas uzņēmums ir tiesīgs pieprasīt PVN atmaksu no citas ES dalībvalsts, ja šajā valstī samaksātais PVN ir vismaz 50 EUR par kalendāra gadu vai vismaz 400 EUR, ja atmaksu pieprasa par ceturksni.

Runājot par trešajām valstīm, ir jāpārbauda katras valsts prasības. Praksē atprasāmās summas ierobežojums būs līdzīgs kā ES, piemēram:

- Norvēģijā – 200 NOK (par gadu) un 2000 NOK (par ceturksni);
- Islandē – 11 926 ISK (par gadu) un 59 630 ISK (par ceturksni);
- Šveicē – 500 CHF (par gadu).

Procedūra

PVN atmaksu ES regulē Padomes 12.02.2008. Direktīva 2008/9/EK, ar ko nosaka sīki izstrādātus noteikumus Direktīvā 2006/112/EK paredzētajai pievienotās vērtības nodokļa atmaksāšanai nodokļa maksātājiem, kas neveic uzņēmējdarbību attiecīgās valsts teritorijā, bet veic uzņēmējdarbību citā dalībvalstī (Direktīva).

Formalitātes pieprasījuma iesniegšanai Latvijas nodokļu maksātājiem nosaka [Ministru kabineta noteikumi Nr.1514 "Kārtība, kādā reģistrēts nodokļa maksātājs iesniedz pieteikumu pievienotās vērtības nodokļa atmaksas saņemšanai citā Eiropas Savienības dalībvalstī, un kārtība, kādā atmaksā pievienotās vērtības nodokli citas Eiropas Savienības dalībvalsts reģistrētam nodokļa maksātājam"](#).

PVN atprasīšanas sistēma nodokļu maksātājiem ir vienkāršota, un jau no 2010.gada citās ES dalībvalstīs samaksātā PVN atgūšanas pieteikumi ir iesniedzami Latvijas Valsts ieņēmumu dienesta (VID) Elektroniskās deklarēšanas sistēmā (EDS). Faktiski iesnieguma aizpildīšanā apjomīgākais darbs ir rēķinu saraksta sastādīšana un atsevišķu rēķinu, kuros darījuma vērtība pārsniedz 1000 EUR (degvielai – 250 EUR), skenēšana un pievienošana elektroniskajam iesniegumam.

Par katru dalībvalsti ir aizpildāms atsevišķs PVN atmaksas pieteikums. Tātad, ja uzņēmumam ir radušās apmācību izmaksas Dānijā un izmaksas par dalību gadatirgū Spānijā, tad par šiem izdevumiem uzņēmums noformēs 2 atsevišķus pieteikumus un uz katru no tiem attieksies minimālais atprasāmās summas ierobežojums – 50 EUR.

Pieprasot PVN atmaksu trešajās valstīs, ir jāiesniedz attiecīgās valsts veidlapa, bet attaisnojuma dokumenti jānosūta papīra formātā pa pastu. PVN atmaksas iesnieguma veidlapa un tās instrukcijas par iesniedzamajiem dokumentiem ir atrodamas attiecīgo valstu nodokļu administrāciju mājaslapās.

Parasti nodokļu administrācijas pieņem angļu valodā noformētus iesniegumus, attaisnojuma dokumentus un, ja nepieciešams, paskaidrojumus. Tulkojumi uz vietējo valodu tiek prasīti reti.

Visās ES dalībvalstīs termiņš atmaksas pieprasījumam par iepriekšējo gadu ir nākamā gada 30.septembris. Savukārt trešajās valstīs termiņi atšķiras. Piemēram, Norvēģijā un Šveicē pieprasījumus pieņem tikai līdz nākamā gada 30.jūnijam, bet Islandē – pat 6 gadus pēc attiecīgā taksācijas gada, kurā radušās PVN izmaksas, beigām.

Ja nodokļu administrācijām rodas jautājumi par iesniegto pieprasījumu, attaisnojuma dokumentiem un uzņēmuma saimniecisko darbību, komunikācija notiek elektroniski – vai nu e-pastos, vai ievietojot attiecīgos ziņojumus EDS. Nodokļu maksātājiem tiek noteikti konkrēti (bet saprātīgi) termiņi atbilžu iesniegšanai, tādēļ, saņemot paziņojumu, ka EDS ir jauns VID ziņojums, nevajadzētu to ignorēt.

Par ko atmaksā PVN?

Atbilde uz šo jautājumu katrā ES dalībvalstī būs citāda, jo atšķiras izmaksu klasificēšanas principi, ko uzņēmums var uzskatīt par saimnieciskās darbības izmaksām (PVN atgūstams) un ko uzskata par darbinieka personiskajām izmaksām (PVN neatgūstams). Galvenais kritērijs atmaksas piešķiršanai – izmaksām, par kurām tiek prasīta PVN atmaksa, jābūt saistītām ar uzņēmuma saimniecisko darbību.

Esam apkopējušas publiski pieejamo informāciju par atmaksas ierobežojumiem populārākajiem ar komandējumiem un darba braucieniem saistīto izmaksu veidiem (ņemiet vērā, ka minētie piemēri ir informatīvi un nodokļu administrācijas varētu pieprasīt arī papildu paskaidrojumus vai dokumentus par konkrēto izmaksu saistību ar uzņēmuma darbību):

- PVN par dalību izstādēs un gadatirgos atmaksā visas ES dalībvalstis, Šveice, Islande un Norvēģija;
- PVN par viesu izmitināšanu viesnīcās pilnībā atmaksā lielākā daļa ES dalībvalstu, savukārt Grieķija, Īrija, Polija, Portugāle un Slovēnija PVN par viesu izmitināšanas pakalpojumiem neatmaksā. Dānija par šiem pakalpojumiem atmaksā PVN 75% apmērā;
- PVN par taksometru pakalpojumiem atmaksā lielākā daļa ES dalībvalstu, izņemot Dāniju, Franciju, Grieķiju, Ungāriju, Īriju, Itāliju, Lietuvu, Maltu, Portugāli un Slovēniju;
- PVN par auto nomu un ar remontu saistītiem izdevumiem 100% apmērā atmaksā tikai dažas valstis: Bulgārija, Igaunija, Somija, Vācija, Slovākija un Šveice. Pārējās valstis PVN par auto nomu un remontu atmaksā daļēji vai neatmaksā vispār. Ja nodokļu administrācijām rodas šaubas par šādu izmaksu saistību ar uzņēmuma saimniecisko darbību, uzņēmumiem var tikt pieprasīti paskaidrojumi, retāk maršrutu apraksti, nobraukuma uzskaites kartes.

Dace Everte
Foto: Elīna Kursīte

PVN atmaksas nosacījumi par degvielu dažādās valstīs krasi atšķiras, piemēram:

- PVN par degvielu pilnā apmērā atmaksā Kipra, Čehija, Igaunija, Lietuva, Luksemburga, Nīderlande, Zviedrija un Apvienotā Karaliste;
- PVN par degvielu vispār neatmaksā Austrija (ir izņēmumi, par ko atmaksa ir iegūstama), Dānija, Grieķija, Malta un Islande;
- daudzas dalībvalstis PVN par degvielu atmaksā daļēji:
- Beļģija un Rumānija – 50%;
- Francija atmaksā 80% PVN par dīzeļdegvielu un neatmaksā PVN par benzīnu;
- Īrija atmaksā 100% PVN par dīzeļdegvielu un vispār neatmaksā PVN par benzīnu;
- Portugāle atmaksā 50% PVN par dīzeļdegvielu un vispār neatmaksā PVN par benzīnu;

- Slovēnijā un Ungārijā nav atmaksas ierobežojumu kravas automašīnās uzpildītajai degvielai, bet PVN par degvielu vieglajām automašīnām nav atgūstams.

Par ko PVN neatmaksā?

Saskaņā ar [Direktīvu](#) ES PVN neatmaksā par precēm un pakalpojumiem, kas saistīti ar nekustamo īpašumu un nekustamā īpašuma iegādi citā dalībvalstī, par izklaides un personiska rakstura precēm un pakalpojumiem, kā arī tūrisma aģentūrām un operatoriem. Tādēļ svarīgi jau iepriekš pārliecināties par PVN atmaksas iespējām par konkrētajām precēm un pakalpojumiem konkrētajā ES dalībvalstī.

Tāpat vairums citu valstu ir ieviesušas ierobežojumus PVN atmaksāšanai par darbinieku izklaidi un ēdināšanu darba braucienos, piemēram:

- PVN par izklaidi atmaksā tikai Kipra, Malta, Francija, Vācija, Rumānija, turklāt ar nosacījumu, ka šādas izmaksas bijušas nepieciešamas uzņēmuma biznesa vajadzībām;
- PVN par ēdināšanu (restorānos) atmaksā Austrija, Bulgārija, Kipra, Somija, Francija, Vācija, Itālija, Luksemburga un Rumānija. Vēl vairākās valstīs PVN par restorāniem atmaksā daļēji.

Iesniedzamie dokumenti

ES dalībvalstis

PVN atmaksas pieprasīšanai ES parasti iesniedzami šādi dokumenti:

- iesniegums PVN atmaksai, pieejams EDS;
- skenēti rēķini, čeki, kvītis un citi dokumenti, kas pamato preču un pakalpojumu saņemšanu citā dalībvalstī (ja saņemto preču un pakalpojumu summa rēķinā pārsniedz 1000 EUR vai par degvielu, ja preču summa rēķinā pārsniedz 250 EUR);
- par degvielas izmaksām uzņēmumi var iesniegt arī degvielas tirgotāju izsniegtos apkopojuma rēķinus, ja nav pieejami degvielas uzpildes stacijās saņemtie čeki;
- rēķiniem ir jābūt noformētiem atbilstoši izsniegšanas dalībvalsts prasībām. Ja PVN atmaksu pieprasa par salīdzinoši mazām summām, protams, ir maza varbūtība, ka konkrētā nodokļu administrācija lūgs iesniegt šo rēķinu kopijas. Tomēr, ja rēķins noformēts nepilnīgi un kopija ir jāiesniedz, tas var būt iemesls PVN atmaksas atteikumam;
- muitas deklarācijas (ja tādas ir);
- apliecinājums, ka uzņēmums šajā dalībvalstī nav veicis ar PVN apliekamu darbību – pieejams EDS;
- samaksu apliecinājoši dokumenti nav jāiesniedz kopā ar pieprasījumu, bet jābūt gataviem tos iesniegt pēc nodokļu administrācijas pieprasījuma.

Trešās valstis

Par trešajās valstīs samaksātā PVN atmaksu attiecīgajā valstī jāiesniedz (papīra formā):

- iesniegums PVN atmaksai (veidlapas ir atrodamas konkrēto nodokļu administrāciju mājaslapās un ir salīdzinoši vienkārši aizpildāmas, tulkojumi vietējā valodā parasti netiek prasīti);
- rēķini par trešajā valstī iegādātajām precēm un pakalpojumiem vai muitas deklarācijas. Ja valsts prasa iesniegt rēķinu oriģinālus, tad pēc atmaksas izskatīšanas nodokļu administrācija šos rēķinus atsūtīs atpakaļ;

- VID izziņa par PVN maksātāja statusu Latvijā (*VAT certificate*) – ne vecāka par 1 gadu;
- samaksu apliecinājoši dokumenti (ir valstis, kur šie dokumenti netiek prasīti).

Aicinām Latvijas uzņēmējus aktīvi izmantot šo iespēju pat salīdzinoši nelielu izmaksu gadījumos, jo PVN atmaksas pieprasīšana, it sevišķi no ES dalībvalstīm, ir vienkārša procedūra un neprasa lielus uzņēmuma resursus. Kopš dalībvalstīm ir ieviests pienākums kompensēt kavējuma procentus, ja pārkāpts atmaksas termiņš, nodokļu administrācijas daudz striktāk ievēro termiņus un arvien retāk nākas dzirdēt par vairākus gadus iesaldētām PVN atmaksas lietām.

Tāpat iesakām uzņēmumiem iedrošināt savus ārvalstu darījumu partnerus, kas viesojušies Latvijā, iegādājušies šeit preces un pakalpojumus, pieprasīt PVN atmaksu no Latvijas.